

ONTWERPBESLUIT DUINEN SCHIERMONNIKOOG

Gelet op artikel 3, eerste lid en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op de beschikking van de Commissie 2004/813/EG van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEG L 387);

Gelet op artikel 4, eerste en tweede lid, van richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103);

Gelet op de artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van de richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: Duinen Schiermonnikoog.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van richtlijn 92/43/EEG (prioritaire typen aangeduid met een sterretje):
 - H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia* spp. en andere zoutminnende planten
 - H1330 Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritima*)
 - H2110 Embryonale wandelende duinen
 - H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")
 - H2130 *Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
 - H2140 *Vastgelegde ontkalkte duinen met *Empetrum nigrum*
 - H2160 Duinen met *Hippophaë rhamnoides*
 - H2170 Duinen met *Salix repens* ssp. *argentea* (*Salicion arenariae*)
 - H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied
 - H2190 Vochtige duinvalleien
 - H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
 - H6410 Grasland met *Molonia* op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)
 - H7140 Overgangs- en trilvenen
3. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van richtlijn 92/43/EEG (prioritaire typen aangeduid met een sterretje):
 - H1903 Groenknolorchis

Artikel 2

1. Het besluit tot aanwijzing van de speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, eerste en tweede lid, van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) van 7 april 2005 (DRR&R/2005/1065 II, Stcrt. 2005 nr. 69) wordt gewijzigd voor zover het besluit betrekking heeft op het als Duinen Schiermonnikoog aangeduide gebied.
2. Bij de in het eerste lid genoemde gebied worden aangewezen of komen te vervallen: de in paragraaf 3.3 van de bij dit besluit behorende nota van toelichting bedoelde gebieden
3. Paragrafen 3.1 en 3.3 van de nota van toelichting met kenmerk TRCJZ/2004/1725F, behorende bij het in het eerste lid bedoelde besluit, worden vervangen door de paragrafen 3.1, 3.3 en 3.4 van de nota van toelichting bij dit besluit.
4. In paragraaf 4.2 van de nota van toelichting, behorende bij de in het eerste lid bedoelde besluit, worden toegevoegd de volgende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 79/409/EEG: Roerdomp en Strandplevier, en de volgende vogelsoorten, als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG: Bontbekplevier, Paapje en Tapuit.
5. Paragraaf 4.4 en de hoofdstukken 5, 6 en 7 van de nota van toelichting, behorende bij het in het eerste lid bedoelde besluit, vervallen.
6. De kaart behorende bij in het eerste lid bedoelde besluit wordt ingetrokken voor zover de kaart betrekking heeft op het als Duinen Schiermonnikoog aangeduide gebied.

Artikel 3

1. De aanwijzing, bedoeld in artikel 1, en de wijzigingen bedoeld in artikel 2, gaan vergezeld van een nota van toelichting en een kaart, welke deel uitmaken van dit besluit.
2. De in de artikelen 1 en 2 bedoelde speciale beschermingszones vormen samen het Natura 2000-gebied **Duinen Schiermonnikoog**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid van de Natuurbeschermingswet 1998, is opgenomen in de nota van toelichting behorende bij dit besluit.

Artikel 4

1. Dit besluit zal, met uitzondering van de kaart en de nota van toelichting, met een toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

Dit ontwerpbesluit, de kaart en de nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd in het kantoor van de Directie Regionale Zaken, vestiging Noord van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit: Cascadeplein 6, 9726 AD GRONINGEN. Ter inzage legging vindt tevens plaats in de gemeentehuizen en openbare bibliotheken van de betreffende gemeente(n), in het kantoor van het waterschap waaronder het gebied valt, en in de provinciehuizen van de betreffende provincie(s). Het ontwerpbesluit kan ook worden ingezien op internet op het adres:

<http://www.minInv.nl/natuurwetgeving>.

Het definitieve besluit zal, met uitzondering van de kaart en de nota van toelichting, met een toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

Een ieder kan een zienswijze binnen zes weken na de ter inzage legging van dit ontwerpbesluit schriftelijk of mondeling naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen kunt u indienen bij het Inspraakpunt, zoals aangegeven in de bekendmaking. Een mondelinge zienswijze kunt u naar voren brengen op de wijze zoals deze in de bekendmaking is aangegeven. U wordt verzocht een kaart bij te voegen indien de zienswijze betrekking heeft op bepaalde percelen. Beroep tegen het definitieve besluit kan alleen worden ingesteld door een belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht.

Nota van toelichting Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog waarin opgenomen:

nota van toelichting bij de aanwijzing van Duinen Schiermonnikoog als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn, alsmede nota van toelichting met kenmerk TRCJZ/2004/1725F en behorende bij besluit DRR&R/2005/1065 II tot aanwijzing van Duinen Schiermonnikoog als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand en hierna te noemen de Vogelrichtlijn

1. INLEIDING

Door middel van dit besluit wordt het gebied Duinen Schiermonnikoog aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Tevens wordt de aanwijzing van de gelijknamige beschermingszone onder de Vogelrichtlijn van 7 april 2005, (DRR&R/2005/1065 II, Stcrt. 2005, nr. 69) gewijzigd. Beide aanwijzingen tezamen vormen het Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog, waarvan de instandhoudingsdoelstellingen in dit besluit zijn opgenomen. De aanwijzing als Wetland, die indertijd middels het besluit van 28 februari 2005 (DRR&R/2004/3998II) voor het gebied "Waddeneilanden en Noordzeekustzone" is geschied, wordt door dit besluit niet gewijzigd.

In hoofdstuk 2 van de nota van toelichting worden de aanwijzingen onder Habitat- en Vogelrichtlijn kort toegelicht. Deze toelichting omvat verder in hoofdstuk 3 de gebiedsbeschrijving, bijzonderheden met betrekking tot de begrenzing en een toelichting op de kaart. Tenslotte zijn in hoofdstuk 4 de instandhoudingsdoelstellingen vermeld.

2. AANWIJZINGEN HABITAT- EN VOGELRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Duinen Schiermonnikoog aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn (verder aangeduid als "Habitatrichtlijngebied"). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder nummer NL2003058 is geplaatst op de van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio. Het gebied is aangewezen voor drie prioritaire type natuurlijke habitats in de zin van artikel 1 Habitatrichtlijn 92/43/EEG.

Het gebied Duinen Schiermonnikoog is op 7 april 2005 (besluit DRR&R/2005/1065 II) onder de naam "Duinen Schiermonnikoog" aangewezen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (verder aangeduid als "Vogelrichtlijngebied"). Bij de Europese Commissie is dit gebied bekend onder nummer NL3009006. Het gebied Duinen Schiermonnikoog was al eerder bij besluit van 24 maart 2000 (N/2000/320) aangewezen als onderdeel van het Vogelrichtlijngebied "Waddeneilanden, Noordzeekustzone, Breebaart", maar in beslissing op bezwaar van 7 april 2005 (Stcrt. 2005, nr. 69) is het in 2000 aangewezen gebied gesplitst in zes afzonderlijke Vogelrichtlijngebieden: Duinen Texel, Duinen Vlieland, Duinen Terschelling, Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog

en Noordzeekustzone. Door middel van dit besluit wordt de nota van toelichting gewijzigd en wordt de kaart behorende bij besluit DRR&R/2005/1065 II en betrekking hebbende op het gebied Duinen Schiermonnikoog ingetrokken. Uit het vorige besluit overgenomen tekstdelen of vogelwaarden zijn in deze nota van toelichting cursief gezet¹.

Het Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog (Landelijk Gebiedsnummer 6) omvat het Vogelrichtlijngebied Duinen Schiermonnikoog en het gelijknamige Habitatrichtlijngebied. Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen en habitats van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Natura 2000 bestrijkt ook de onder Vogelrichtlijn aangewezen gebieden. De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 4) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin zijn nader toegelicht in het Natura 2000 Doelendocument. Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 Profielendocument. Hierin wordt ook ingegaan op de interpretatie van habitattypen en de relatieve bijdrage van afzonderlijke gebieden aan het Natura 2000-netwerk.

Het Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog ligt in de provincie Fryslân en behoort tot het grondgebied van de gemeente Schiermonnikoog.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

Schiermonnikoog is één van de kleinste en meest ongerepte eilanden in de Waddenzee. Het gebied Duinen Schiermonnikoog wordt landschappelijk gekenmerkt door een uitgestrekt duingebied dat zich over een groot deel van de westelijke helft van het eiland uitstrekt.

Het duingebied heeft een grote diversiteit en goed ontwikkelde kalkrijke duinvalleien. In het gebied komen lokaal duinblauwgraslanden (drogere en zuurdere vormen van blauwgrasland) (Hertenbos, Kapenglop) en heischraal grasland (met borstelgras e.d.) voor. Vroeger is over een gedeelte van het westelijk en centraal deel naaldbos aangeplant. Het areaal bos is later door spontane ontwikkeling (loofbos) uitgebreid tot een aanzienlijk oppervlak. Aan de westzijde omvat het gebied ook een zoetwaterplas, de Westerplas.

Verstuiving is over een kleine oppervlakte in gang gezet, in het oostelijk deel is een natuurlijk gat in de stuifdijk geslagen, waardoor zeewater beperkt binnenstroomt.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Het gebied "Duinen Schiermonnikoog" behoort tot het Natura 2000-landschap 'Duinen'.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Duinen Schiermonnikoog is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten

¹ De afkorting sbz ("speciale beschermingszone") en de aanduiding "beschermingszone" zijn hierin vervangen door de term "Vogelrichtlijngebied"

waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede nieuwe natuur die noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen.

Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houdend met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.²

De grenzen van Vogelrichtlijngebieden worden bepaald door het gebruik dat de aanwezige bijlage I-soorten, en/of trekkende watervogels, en/of overige trekkende vogels ervan maken, waarbij wordt uitgegaan van landschapsecologische eenheden en de biotoopeisen van de betrokken vogelsoorten. Het gebied Duinen Schiermonnikoog is aangewezen als Vogelrichtlijngebied vanwege de aanwezigheid van kustduinen die het leefgebied vormen van een in artikel 4 van de Richtlijn bedoelde vogelsoort. Het is een gebied dat het leefgebied vormt van soorten van Bijlage I van de Vogelrichtlijn (art. 4.1). De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat een in landschapsecologisch opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat - in samenhang met Vogelrichtlijngebied Waddenzee uit 1991 - voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/of voortplanten van bedoelde vogelsoorten.

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Op hoofdlijnen bestaat het Natura 2000-gebied uit het gebied dat loopt aan de zee kant over de duinvoet en daarbij aansluit op de grens van de Noordzeekustzone. Ten westen van het dorp loopt de grens langs de bebouwing. Ten noorden van het dorp vallen de duinen en bossen binnen de begrenzing met uitzondering van de gedeelten waar de camping, ijsbaan en zwembad zijn gelegen. Ten oosten van de Reddingsweg vallen alleen het gedeelte boven het Waterstaatspad, de Kobbeduinen ten noorden van het Johannes de Jongpad en de Kooiduinen binnen de begrenzing.

Het Habitatrictlijngebied en het Vogelrichtlijngebied vallen geheel samen met de begrenzing van het Natura 2000-gebied, dat een oppervlakte beslaat van 831 ha. Dit cijfer betreft de bruto-oppervlakte omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen.

De begrenzingen van het Vogelrichtlijngebied en van het Habitatrictlijngebied (zoals aangemeld) zijn op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde openbare wegen en bebouwing aan de rand van het gebied zijn zo mogelijk buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, perceelscheidingen en de overgang van kwelder naar duin.
- Onlogische verschillen (< 25 ha) tussen Vogel- en Habitatrictlijngebied zijn opgeheven door de meest ruime grens aan te houden.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea's toegelicht.

² Hof van Justitie EG ,7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 15 en 25

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is gewijzigd:

Bij de splitsing van de aanwijzing Waddeneilanden/ Noordzeekustzone/ Breebaart in Duinen Texel, Duinen Vlieland, Duinen Terschelling, Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog en Noordzeekustzone (zie hoofdstuk 2) is een deel van het strand met primaire duinvorming tussen hoofdpaal 4 en 10 (Groene Strand, 211 ha) toebedeeld aan Duinen Schiermonnikoog. Er is nu voor gekozen de grens tussen de duinen van de Waddeneilanden en de Noordzeekustzone te leggen op de min of meer vaste duinvoet. Dit betekent dat het deel van het strand met primaire duinvorming (H2110, Embryonale wandelende duinen) wordt overgeheveld naar de Noordzeekustzone.

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied en het Habitatrichtlijngebied zijn gewijzigd:

- Ten westen van de Badweg tussen huisnummer 117 en Klein Zwitserland (Westerduinenpad) is de grens gelegd op de kadastrale grens van het Staatseigendom teneinde een betere grens te krijgen tussen het onbebouwde duingebied en de in de duinen gelegen vakantiewoningen (verkleining 1,0 ha en uitbreiding 2,6 ha).

Ten oosten van de Badweg is een strook duingebied met verspreide bebouwing, bosaanplant en struikopslag (7,6 ha) uit de begrenzing gehaald omdat de habitattypen waarvoor het gebied wordt aangewezen er niet of nauwelijks voorkomen. Het terrein heeft ook geen betekenis voor de broedvogels waarvoor het duingebied is aangewezen. De nieuwe grens wordt gevormd door de kadastrale grens van het Staatseigendom.

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrichtlijngebied, Vogelrichtlijngebied en (voormalige) natuurmonumenten. Daar waar de kaart en de nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaart-technische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend. In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura 2000-gebieden aangegeven. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend (voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden).

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 wordt afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- **Bebouwing** betreft één of meer gebouwen of bouwwerken, geen gebouwen zijnde. **Gebouw**: elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. **Bouwwerk**: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- **Erven** zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmee in gebruik zijnde terreinen.

- Tuinen zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind middels een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.
- Verhardingen kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglooingen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.

Met betrekking tot het grensverloop langs verharde wegen, hoofdspoorwegen, watergangen, waterkerende dijken en de duinvoet geldt het volgende voor zover van toepassing in het onderhavige gebied:

- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een verharde weg wordt de grens gelegd op de voet van het talud of langs de wegberm aan de zijde van het gebied.
- Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.
- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een watergang die op de kaart slechts door een enkelvoudige lijn wordt aangegeven, wordt de grens gelegd op de watergrens die, gezien vanuit het gebied, aan de overzijde is gelegen omdat dergelijke wateren een ecologisch/ hydrologische eenheid vormen met de aanwezige natte habitats/ leefgebieden.
- De zeewaartse grens van duingebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin (behoudens de in de vorige paragraaf genoemde uitzonderingen). Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee.
- Waar de buitengrens van het watergebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de buitenteen van de dijk. Waar de buitengrens van een landgebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de teen van de dijk aan de gebiedszijde.

4. INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

4.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip "instandhouding" wordt een geheel van maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied "tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging".

Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten

dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000- gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitatype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau.

4.2 Algemene doelen

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

4.3 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)

- H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia* spp. en andere zoutminnende planten**
- Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.
- Toelichting Het habitatype zilte pionierbegroeiingen is momenteel in goede kwaliteit aanwezig op een gering oppervlakte op strandvlakten. Zowel het habitatype zilte pionierbegroeiingen, *zeekraal* (subtype A) als het habitatype zilte pionierbegroeiingen, *zeevetmuur* (subtype B) komen in het gebied voor. Er is geen doelstelling voor uitbreiding van de oppervlakte in het Waddengebied. Behoud van de oppervlakte geldt binnen de (sterke) natuurlijke fluctuaties, en kan gebeuren door behoud van het dynamische landschap met dit habitatype, in het bijzonder op strandvlaktes.
- H1330 Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)**
- Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit schorren en zilte graslanden, *buitendijks* (subtype A).
- Toelichting Het habitatype schorren en zilte graslanden, *buitendijks* (subtype A) is momenteel in goede kwaliteit aanwezig op een gering oppervlakte op strandvlakten. Er is geen doelstelling voor uitbreiding van de oppervlakte in het Waddengebied. Behoud van de oppervlakte geldt binnen de (sterke) natuurlijke fluctuaties ten gevolge van erosie- en sedimentatieprocessen. De exacte locatie en de oppervlaktes kunnen jaarlijks sterk wisselen.

- H2110 Embryonale wandelende duinen**
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.
 Toelichting Het habitatype embryonale duinen is momenteel aanwezig. Gezien de afbakening in de begrenzing tussen de Waddeneilanden en Waddenzee of Noordzeekustzone is het areaal op de Waddeneilanden niet zeer groot. Het betreft een habitatype waarvan de exacte locatie en de oppervlakte jaarlijks sterk kunnen wisselen ten gevolge van erosie- en sedimentatieprocessen.
- H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")**
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.
 Toelichting Het habitatype witte duinen is momenteel in goede kwaliteit over een aanzienlijke oppervlakte aanwezig. Behoud van de kwaliteit (verstuiwing) in de zeereep is tevens van belang voor verbetering van de kwaliteit van achtergelegen duingraslanden, kwelders en duinvalleien. Gezien de afbakening in de begrenzing tussen de Waddeneilanden en Waddenzee of Noordzeekustzone is het areaal op de Waddeneilanden relatief groot. Het betreft een habitatype waarvan de exacte locatie en de oppervlakte jaarlijks sterk kunnen wijzigen ten gevolge van erosie- en sedimentatieprocessen.
- H2130 *Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit grijze duinen, *kalkarm* (subtype B) en grijze duinen, *heischraal* (subtype C). Behoud oppervlakte en kwaliteit grijze duinen, *kalkrijk* (subtype A).
 Toelichting Het habitatype grijze duinen, is momenteel over verreweg het grootste deel van het oorspronkelijke oppervlakte sterk vergrast, vooral op de westelijke deel van het eiland. Landelijk verkeert het habitatype in een zeer ongunstige staat van instandhouding en geldt als doel uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit, Voor het grijze duinen, *kalkrijk* (subtype A) levert het gebied slechts een geringe bijdrage. Het gebied levert een aanzienlijke bijdrage voor het subtype grijze duinen, *kalkarm* (subtype B). Voor het subtype grijze duinen, *heischraal* (subtype C) liggen de mogelijkheden in de binnenduintrand. Binnen het Waddengebied levert het eiland Schiermonnikoog, na het eiland Texel, de grootste bijdrage.
- H2140 *Vastgelegde ontkalkte duinen met *Empetrum nigrum***
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit duinheiden met kraaihei, *droog* (subtype B).
 Toelichting Het habitatype duinheiden met kraaihei is momenteel in goede kwaliteit aanwezig op een geringe oppervlakte. Het betreft duinheiden met kraaihei, *droog* (subtype B) dat hier voorkomt op steile noordhellingen en in de binnenduintrand (Groenglop). Er is geen landelijke doel voor uitbreiding van de oppervlakte.

- H2160 Duinen met *Hippophaë rhamnoides***
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.
 Toelichting Het habitattype duindoornstruwelen is momenteel in goede kwaliteit over slechts een kleine oppervlakte aanwezig. Dit habitattype kan een bedreiging vormen voor onder meer habitattype H2130 grijze duinen. Om de kwaliteit te behouden moeten alle successiestadia in het gebied voorkomen, ook de jonge stadia die als matig worden beoordeeld.
- H2170 Duinen met *Salix repens ssp. argentea (Salicion arenariae)***
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattype H2190 vochtige duinvalleien is toegestaan.
 Toelichting Het habitattype kruipwilgstruwelen is momenteel in goede kwaliteit en over voldoende oppervlakte aanwezig, veelal in mozaïek met andere duinvalleibegroeiingen van habitattype H2190 vochtige duinvalleien.
- H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied**
 Doel: Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige duinbossen, *droog* (subtype A), uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige duinbossen, *vochtig* (subtype B) en vochtige duinbossen, *binnenduinrand* (subtype C).
 Toelichting Het habitattype duinbossen komt voor in het westelijk deel van het eiland. Voor duinbossen, *droog* (subtype A) en duinbossen, *vochtig* (subtype B) wordt uitbreiding oppervlakte nagestreefd omdat deze subtypen op de Waddeneilanden een kleine oppervlakte hebben. Op termijn kan het gebied daarom een zeer grote bijdrage leveren aan het landelijke doel voor duinbossen, *droog* (subtype A). De oppervlakte van duinbossen, *binnenduinrand* (subtype C) wordt uitgebreid omdat de huidige oppervlakte klein is en kan worden vergroot. Voor beide grondwaterafhankelijke habitattypen duinbossen, *vochtig* (subtype B) en duinbossen, *binnenduinrand* (subtype C) is tevens verbetering van de kwaliteit nodig.
- H2190 Vochtige duinvalleien**
 Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige duinvalleien, *open water* (subtype A), uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (subtype B), behoud oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige duinvalleien, *hoge moerasplanten* (subtype D) en vochtige duinvalleien, *ontkalkt* (subtype C).
 Toelichting Het belangrijkste zijn de vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (subtype B) waarvoor het gebied een zeer grote bijdrage levert aan het landelijke doel voor dit subtype wegens de bijzondere kwaliteit. Plaatselijk is de kwaliteit echter verslechterd door verdroging (Kapenglop, Hertenboschvallei) of verstarring (Strandvlakte). Op het oostelijk deel van het eiland en ten noorden van de zeereep ontstaan jonge kalkrijke duinvalleien, maar hier betreft het respectievelijk de Natura 2000-gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone. Lokaal kan het habitattype verdwijnen door successie naar bos (habitattype H2180 duinbossen), mits er over het hele gebied voldoende oppervlakte en kwaliteit aanwezig blijft en er dus ook nieuwe valleien blijven ontstaan. Uitbreiding van oppervlakte kan worden

nagestreefd in de binnenduinrand, in samenhang met habitattypen H6230 heischrale graslanden en H6410 blauwgraslanden.

H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Oppervlakte-uitbreiding en verbetering kwaliteit van het habitatype heischrale graslanden is nodig gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding. Goede mogelijkheden doen zich voor in de binnenduinrand bij de Grieënglop en omgeving Reddingsweg.

H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)

Doel Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.

Toelichting In het Kapenglop is de zeldzame duinvariant van het habitatype blauwgraslanden aanwezig. Oppervlakte-uitbreiding is nodig gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding. Goede mogelijkheden doen zich voor in de binnenduinrand bij de Grieënglop en omgeving Reddingsweg.

H7140 Overgangs- en trilvenen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (subtype A) en overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B).

Toelichting De habitattypen overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (subtype A) en overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B) komen op één locatie voor in matige kwaliteit. Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van beide subtypen is mogelijk in de binnenduinrand bij de Grieënglop en omgeving Reddingsweg. Schiermonnikoog is een van de weinige duingebieden waar herstel van dit habitatype mogelijk is.

4.4 Habitatrictlijn: soorten (bijlage II)

H1903 Groenknolorchis

Doel Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.

Toelichting De groenknolorchis is momenteel in een levensvatbare populatie aanwezig. Voor duurzaam behoud zijn telkens opnieuw jonge successiestadia van habitatype H2190 noodzakelijk.

4.5 Vogelrichtlijn: broedvogels

A021 Roerdomp

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 3 paren.

Toelichting Al decennia lang is de roerdomp een zeer schaarse broedvogel in dit gebied. In de periode 1999-2003 broedden jaarlijks 2-4 paren roerdampen in de duinen van Schiermonnikoog. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de

draagkracht in de regio Waddeneilanden ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A063

Eider

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 2.500 paren.

Toelichting Na vestiging in het open duin, is de populatie eiders in de jaren '40 vermoedelijk sterk toegenomen. Begin 80-er jaren broedden er circa 700 paren en begin 90-er waren er ten minste 2.000 broedparen en anno 2002 is Schiermonnikoog vermoedelijk het belangrijkste broedgebied van de eider in Nederland (2.553 paren in 2002 en 2377 paren in 2003). Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie niet noodzakelijk gezien de positieve trend in het gebied. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A081

Bruine kiekendief

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 25 paren.

Toelichting Na de vestiging in 1934 in vochtige duinvalleien is het aantal paren bruine kiekendieven met sterke fluctuaties langzaam toegenomen. Maximaal werden 28 paren vastgesteld in 2000. In 2003 bedroeg het aantal paren 24. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A082

Blaauwe kiekendief

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.

Toelichting De blauwe kiekendief was onregelmatig broedend in het open duin sedert de 20-er jaren, maar regelmatig broedend vanaf de 50-er jaren. Maximaal werden 14 paren vastgesteld (1978). Sedertdien fluctueert de populatie tussen de 7 en 11 paren (11 paren in 2001 en 8 paren in 2002 en 2003). Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie niet noodzakelijk gezien de stabiele trend in het gebied. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Waddeneilanden ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A137

Bontbekplevier

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.

Toelichting In de periode 1999-2003 werden jaarlijks 1-5 paren bontbekplevieren waargenomen. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Waddengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

- A138 Strandplevier**
 Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.
 Toelichting Een sterke afname heeft geleid tot het vrijwel verdwijnen van de strandplevier uit de duinstrook van Schiermonnikoog (9 paren in 1994 en 5 in 2001). Belangrijkste potenties liggen op het westelijk deel van het eiland (o.a. Westerstrand). Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Waddengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.
- A222 Velduil**
 Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 1 paar.
 Toelichting De velduil is altijd een zeer schaarse broedvogel geweest van het open duin. In 1993-97 1-2 paren en recentelijk 0-1. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Waddeneilanden ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.
- A275 Paapje**
 Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.
 Toelichting Inventarisatiegegevens van het paapje zijn schaars. In 1986 werden 27 paren geteld. in 1990 nog 10 en in 2000 en 2001 ontbrak ze als broedvogel. Het paapje is aangewezen op natte duinvalleien. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Waddeneilanden ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.
- A277 Tapuit**
 Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.
 Toelichting Aantalsopgaven van het aantal broedparen tapuiten zijn schaars. Zo werden in 1986 en 1990 respectievelijk 38 en 30 paren geteld. Het recente populatieniveau bedraagt minder dan 30 paren (2001 26 en 2002 20 paren). De tapuit is aangewezen op het open duin met een voldoende aanbod aan konijnenholen. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Waddeneilanden ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

6. Duinen Schiermonnikoog

Verkleining en uitbreiding aan weerszijden van de Badweg

